

Od osvoboditve do osamosvojitve

Nova razstava Loškega muzeja v galeriji na gradu nas popelje v čas med koncem druge svetovne vojne in slovensko osamosvojitvijo.

Igor Kavčič

Tako je bilo nekoč, bi lahko rekli na kratko in šli naprej svojo pot. Ker pa ta nekoč le ni tako oddaljen in se ga mnogi dobro spominjamo, naj bo v dobrem ali slabem, se velja pri njem nekoliko ustaviti. Idealna priložnost za to je aktualna razstava Loškega muzeja, ki ima nedvoumen naslov *Od osvoboditve do osamosvojitve*, v podnaslovu pa natančneje opredeljuje, da gre za Loško ozemlje od leta 1945 do 1991.

Razstava namreč poudarja področje Škofje Loke, Selške in Poljanske doline ter Žirovske kotline in ga postavlja v širši kontekst časa, ko je bilo to kot del Republike Slovenije vključeno v zvezo socialističnih republik Jugoslavijo. Nekdanja država je v 46 letih svojega obstoja tu pustila sledi na različnih področjih gospodarskega, družbenega in kulturnega

življenja. Razstava je multidisciplinarna, pri njenem snovanju pa je sodeloval kvartet sodelavcev Loškega muzeja: Biljana Ristić, Jože Štukl, Petra Čeh in Sara Šifrar Krajnik.

Kot je povedala vodja projekta zgodovinarica Biljana Ristić, so se soavtorji pri snovanju razstave zavedali, da gre za dolgo in kompleksno obdobje, ki je bilo del večje zgodbe in v katerem se je zamenjalo več generacij. »Zato ta čas predstavljamo v širšem kontekstu, skozi gospodarstvo, zdravstvo, šolstvo, kmetijstvo, kulturo in vsakdanje življenje, seveda pa se na začetku dotaknemo tudi konca druge svetovne vojne in uvedbe novega družbenega sistema ter v zaključku slovenske osamosvojitve.« Gre seveda za preplet različnih področij življenja v nekdanji večnacionalni državi. In še na eno prednost velja opozoriti – razstavo so postavili muzejski sodelavci mlajše generacije, ki so nekdanjo državo doživeli le kot otroci ali pa še to ne.

Pogled z distance je lahko mnogo jasnejši in brez meglic.

Razstava se začne z veseljem ob koncu druge svetovne vojne na Mestnem trgu in nadaljuje z izgradnjo nove države v duhu novega sistema, v katerega sodi tudi kult predsednika države Josipa Broza - Tita. V uvodnem delu je predstavljena tudi temna plat obdobja takoj po vojni, ko je nova oblast na Loškem gradu organizirala taborišče za vojne ujetnike. O posledicah vojne – ne le za družbo, ampak tudi za posameznika – govori tudi slika Franceta Miheliča iz leta 1955 z naslovom *Kronist*. Domovino je bilo treba obnoviti in na novo zgraditi, kar je na razstavi s fotografijami in muzejskimi predmeti predstavljeno skozi mladinske delovne akcije ter obnove objektov, cest, mostov na Loškem. Sledi del razstave, ki je posvečen tako imenovanim petletkam, takratnemu centralnemu planskemu gospodarstvu in industriji kot stebru ponovnega razvoja države, hkrati pa tudi agrarni reformi.

Eden pomembnih temeljev v razvoju nove države je bilo tudi šolstvo, ki ga je bilo treba vzpostaviti povsem na novo, prav tako so na novih temeljih vzpostavljali tudi zdravstvo in lekarništvo. Kar zajeten del razstave je povezan z bogatim kulturnim dogajanjem, ki je za Škofjo Loko značilno vse povojno obdobje. Postavitve v celoti spremljajo tudi dela likovnih umetnikov s Škofjeloškega.

Eden najbolj slikovitih pa tudi prepoznavnih delov razstave je »soba«, ki prikazuje vsakdanje življenje Ločanov v nekdanji Jugoslaviji od povojnega pomanjkanja in UNRA paketov do razcveta potrošništva med prebivalstvom, ko ljudje na nov

Soavtorji razstave (od leve): Jože Štukl, Sara Šifrar Krajnik, Petra Čeh in Biljana Ristić
/ Foto: Tina Dokl

Kdo se še spomni pionirske organizacije? / Foto: Tina Dokl

način opremljajo stanovanja, kupujejo električne aparate, si privoščijo več zabave.

Socialistična Jugoslavija v osemdesetih počasi odhaja v zgodovino. V zadnjem delu se razstava približuje osamosvojitvi Slovenije, saj je ta posvečen zgodovini vojašnice v Škofji Loki, Jugoslovanski ljudski armadi in kasneje Teritorialni obrambi. Na ogled je tudi bogat nabor različnega orožja, ki so ga uporabljali v prej omenjenih vojskah. Osrednji del razstave se konča s predstavitvi-

Kulturno delovanje je bilo vedno bogato. / Foto: Tina Dokl

jo dogodkov ob osamosvojitvi Slovenije. Za razstavo je bilo posnetih več intervjujev z znanimi Ločani, šest jih je vključenih v razstavo in so dostopni na spletni strani muzeja. Ustvarjalci razstave so pripravili tudi štiri intervencije v siceršnje stalne muzejske zbirke. Razstava bo marsikomu v spomin, morda celo nostalgijo, predvsem pa v poduk – tako se je nekoč živelo na Loškem. Pot Od svobode do osamosvojitve je dolga in zanimiva, zato si velja vzeti čas za ogled – vse do konca septembra.

<p>PRŠUT MAESTRAL KRAS KOSI, VAK. PAK., 1 kg</p> <p>12,79 EUR</p>	<p>SMETANA ZA STEPANJE 33% POMURSKE MLEK., 1 l BP</p> <p>4,29 EUR</p>	<p>ZAČIMBA VEGETA 2 kg, DOZA</p> <p>10,07 EUR</p>	<p>TRAVNIŠKI KAJMAK, 500 g</p> <p>4,99 EUR</p>
<p>OLJE BUČNO, NERAFINIRANO, PREMOŠA, 1 l</p> <p>12,49 EUR</p>	<p>ČEBULA, PRAŽENA, 1 kg</p> <p>4,39 EUR</p>	<p>POSODA CHAFING GN 9 I ALPEKS</p> <p>45,00 EUR</p>	

Ob vsakem nakupu prejmete KUPON S POPUSTOM. Znesek popusta predstavlja 2 % prodajne vrednosti izdelkov, ki so na računu označeni z zvezdico.

DAVIDOV HRAM

DAVIDOV HRAM, PE KRANJ IN DISKONT KRANJ
Savska loka 21c, 4000 Kranj

Odpiralni čas: od ponedeljka do petka med 7. in 17.
uro ter ob sobotah med 7. in 12. uro

Vse cene so maloprodajne
in vključujejo DDV.
Minister za zdravje opozarja:
Prekomerno pitje alkohola
škoduje zdravju!